

مطالعه نماد رنگ در نگاره‌های دوران اسلامی (مطالعه موردی یک نگاره از ظفرنامه تیموری منسوب به کمال‌الدین بهزاد) فائقه واحدی زاده

دانشجوی کارشناسی ارشد، هنرهای صناعی گرایش سفال و سرامیک

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۶/۰۶

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۰۵

چکیده

ظفرنامه تیموری کتابی مدیحه سرایانه در مورد زندگی‌نامه و نبردهای امیر تیمور گورکانی است. ظفرنامه ۹۳۵ هجری که در اوایل حکومت شاه تهماسب صفوی اجرا شده با داشتن ۲۴ نگاره منتسب به کمال‌الدین بهزاد نسخه‌ای نفیس به شمار می‌رود. نگاره نبرد سپاهیان تیمور با سپاهیان فرج یکی از نگاره‌های کتاب مذکور است. هدف پژوهش حاضر بررسی مفهوم و نماد رنگ در این نگاره بوده و در پی پاسخ به این پرسش اساسی که رنگ در نگاره‌های اسلامی چه ویژگی‌هایی دارد و جایگاه آن در نگارگری چیست؟ انجام یافته است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی بوده و شیوه گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که عنصر رنگ جایگاه ویژه‌ای در هنر نگارگری ایرانی دارد و از آنجا که رنگ مؤثرترین و برجسته‌ترین وجه تصاویر حسی و توصیفات تجسمی است و نگارگر ایرانی آثار خود را بدون توجه به مفاهیم الهی مصور نمی‌کرده است. در نگاره نبرد سپاهیان تیمور با سپاهیان فرج که دارای ساختار هندسی بر پایه خطوط مورب بوده، رنگ‌ها به دو گروه سرد و گرم تقسیم شده که میزان استفاده از هر دو نسبتاً یکسان است. هر طیف رنگی مفهوم خاص خود را دارد که با توجه به این مفاهیم نگارگر از این رنگ‌ها بهره برده است.

واژگان کلیدی: رنگ، ظفرنامه تیموری، نبرد سپاهیان تیمور با سپاهیان فرج.